

#1
KİTAPLARARASI
BESTSELLER

KENDİ
KALEMİNDEN
BEAR
GRYLLS'İN
YAŞAM HİKAYESİ

BEAR GRYLLS CAMUR, TER VE GÖZYAŞI

BEAR GRYLLS GERÇEK BİR
SÜPER KAHRAMAN...
HAMPTON SIDES, OUTSIDE

pórtakal

OTLAKSAR

pörtakal

ÇAMUR, TER VE GÖZYAŞI

BEAR GRYLLES

EDİTÖR

Tuğçe İnceoğlu

ISBN

ISBN: 978-975-2468-38-2

9 789752 468382

PORTAKAL KİTAP

Cağaloğlu, Hocapaşa Mahallesi

Ankara Caddesi, N° 18 Kat: 1 / C

Fatih / İstanbul

T. 0212 511 24 24

P.K. 50 Sirkeci / İstanbul

Kültür Bakanlığı Yayıncılık

Sertifika N° 12755

PORTAKAL KİTAP | 25

Biyografi | 1

KAPAK / İÇ TASARIM

Orhan Nalın / Tamer Turp

1. BASKI

Ocak 2018, İstanbul

BASKI VE CİLT

Çağlayan Basım Yayın A.Ş.

Sarıncı yolu No:7

Gaziemir / İzmir

Tel: (0232) 274 22 15

Sertifika No: 11314

www.portakalkitap.com

portakal@portakalkitap.com

[f](https://www.facebook.com/portakalkitap) /portakalkitap

[i](https://www.instagram.com/KitapPortakal) /KitapPortakal

YAYIN HAKLARI

© Bear Grylls tarafından *Mud, Sweat and Tears: The Autobiography* orijinal adıyla kaleme alınan bu kitabın Türkiye'deki tüm yayın hakları AnatoliaLit Ajansı aracılığıyla anlaşmalı olarak Portakal Kitap, L-M Leyla ile Mecnun Yayıncılık San. Tic. ve Anonim Şirketi'ne aittir. İzinsiz yayınlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

BİRİNCİ BÖLÜM

*“Gençler ihtiyatlı olmayı bilmiyor, o yüzden de imkânsıza
kalkıyorlar—ve başarıyorlar, nesillerce.”*

Pearl S. Buck

Büyük büyük babam Walter Smiles'in çok net bir hayali vardı. O çok sevdiği Kuzey İrlanda kıyısının temiz, tuzlu havasını içine çekerken uzaklardaki County Down'ın Copeland Adaları'nı izlerdi. Bir gün buraya, Portavo Zirvesi'ne, bu yabani ve rüzgârlı koya dönüp orada yaşayacağına dair kendine söz vermişti. Bir servet edinip hayatının aşkıyla evlenmeyi ve burada, bu güzel İrlanda kıyılarına bakan küçük koyda eşi için bir ev inşa etmeyi hayal ediyordu. Bu hayal hayatına şekil verdiği gibi sonunda da o hayatın bitmesine neden olacaktı.

Walter kararlı, kendini motive etmeyi bilen, güçlü bir soydan geliyordu; asil değil, sosyete değil ama mantıklı, ailelerine bağlı ve becerikli insanlar. Walter'ın büyükbabası 1859'da ilk kişisel gelişim kitabı olan *Self-Help*'in yazarıydı. Çığır açan ve ânında çok satanlar listesine giren bu kitap, Charles Darwin'in *Türlerin Kökeni* kitabının ilk çıktığında sattığı sayıyı bile geride bırakmıştı.

Samuel'in kitabı *Self-Help* kişisel gelişimin anahtarının çok çalışmak ve azim olduğunu ortaya koyuyordu. Eğer birinin kalkıp bir şeyleri gerçekleştirecek azmi varsa, bir İngiliz olarak dünyanın bütün nimetlerinin ayaklarının altında olacağını anlatan kitap Victoria dönemi toplumunu çok etkiledi. Dönemin en önemli yol göstericilerinden biri oldu ve halka her zaman en yükseği hedeflemeleri konusunda güç verdi. Asıl mesajıysa asaletin doğuştan edinilen bir hak olmadığı, yaptıklarımızla kazanıldığıydı. Anlamlı, tatmin edici bir hayatın basit ama daha önce söylenmemiş sırlarını ortaya koyup bir insanı soyunun değil, karakterinin centilmen yaptığını anlatıyordu.

Zenginlik ve makamın gerçek centilmenliği gösteren özelliklerle hiçbir bağlantısı yok.

Ruhu zengin olan fakir bir adam, ruhu fakir olan zengin adamdan her konuda üstündür.

St. Paul'un dediği gibi, fakir adamın "hiçbir şeyi yoktur ama her şeye sahiptir" fakat zengin adamın her şeye sahip olmasına rağmen hiçbir şeyi yoktur.

Sadece ruhu fakir olanlar gerçekten fakirdir. Her şeyi kaybetmesine rağmen hâlâ cesaretini, neşesini, umudunu, doğruluğunu ve kendine olan saygısını koruyan insan hâlâ zengindir.

Bunlar aristokratlar ve sınıf ayrılıklarıyla dolu Victoria dönemi İngiltere'sinde devrim niteliğinde sözlerdi. Mesajımı ikna edici kılmak (ve birkaç soylu aristokratın egosunu yaralamak için) Samuel, centilmenliğin kazanılan bir şey olduğunu tekrar tekrar vurgulamıştı; "Yücelik bedava değildir."

Samuel Smiles kitabını centilmen bir generalin bu etkileyici hikâyesiyle bitiriyor:

Bir centilmen hayatındaki basit, günlük olaylarda kendini feda edip başkalarını ön plana koymasından belli olur. Burada cesur Sir Ralph Abercomby'nin başından geçen bir olayı anlatabiliriz. Sir Ralph Abercomby, Aboukir Savaşı sırasında ölümcül bir yara aldıktan sonra, acısını hafifletmek için başının altına bir askerin battaniyesi konulur. Bunun üzerine Sir Abemrcomby kendini çok daha iyi hissedip başının altına ne koyduklarını sorar.

Cevabı, "Sadece bir askerin battaniyesi," olur.

"Kimin battaniyesi?" der Sir Abercomby yavaşça başını kaldırarak.

"Adamlardan birinin."

"Bu battaniyenin sahibinin adını bilmek istiyorum."

"42. Bölük'ten Duncan Roy'un efendim."

"Öyleyse bu gece Duncan Roy'a battaniyesini geri verin."

General kendi acısını azaltmak için bile bir askeri battaniyesinden mahrum etmemişti.

Samuel'in yazdığı gibi, "Gerçek cesaret her zaman nezaketle yan yanadır."

Büyük büyükbabam Walter da böyle bir ailede, böyle bir inanç sistemi ve mirasla büyümüş ve o hayalleri kurma cesaretini gösterebilmişti.

Birinci Dünya Savaşı'nda büyük büyük babam Walter her zaman, her yerde hareket hâlindeymiş. Keza kendisinin, “Ancak aksiyondayken rahatlayan o nadir askerlerden biri” olduğu söylenirdi.

Walter pilot ruhsatı almıştı ama uçak olmamasından ötürü hava saldırısının pek mümkün olmadığını fark edince, Winston Churchill tarafından oluşturulan ilkel bir Özel Kuvvetler organizasyonu olan Kraliyet Bahri Zırhlı Araç Birimi'ne asteğmen olarak geçti.

Walter, Batı Cephesi'nde aylarca siperlerinde mahkûm kalan İngiliz askerlerin aksine, savaşın asıl sahneleri arasında gidip geliyordu—ve tam olması gerektiği yeri bulmuş gibiydi. Hatta Walter'ın Birlik Komutanı resmî bir raporda, “Asteğmen Smiles'in zorluklar ve tehlike karşısındaki güler yüzlü teslimiyeti oldukça kayda değer,” yazmıştı.

Daha sonra Kafkasya Cephesi'nde Türklerle dövüşmesi için Çar'ın Rus Kraliyet Ordusu'na gönderilmişti. Burada Walter hızla görevinde yükselerek 1915'te teğmen, 1917'de binbaşı, 1918'de de general oldu. Bu dönemde pek çok madalya da aldı; iki üstün hizmet madalyası (1916 ve 1917), üsleri tarafından övüldüğü için bir madalya (1919), bir de Rusya ve Romanya'nın verdiği madalyalar.

İlk madalyasıyla verilen takdir belgesinde şöyle yazıyordu: “28 Kasım 1916'da Dobruca'da yaralandı. Hastaneden çıktuktan sonra bir hava filosunu özel bir görev için Breila'ya götürmeye gönüllü oldu. Başarımızın asıl sebebi bu olaydaki cesaretiydi.”

Bir keresinde hafif zırhlı bir araçla mücadele ederken aracı tekrar çalıştırmak için ağır düşman ateşi altında iki kere dışarı çıkmış. Bir mermi ona isabet edince çukura yuvarlanmış ve orada bütün gün mü-

cadele etmeye devam etmiş. Yaralı olmasına rağmen Walter, yirmi dört saat içinde tekrar bölüğüyle bir araya gelmiş ve hâlâ sürekli hareket hâlindeymiş. Ayağa kalktığı gibi araçlarını tekrar savaşa götürüyormuş. Hem kendini ülkesine nasıl hiç çekinmeden adadığını hem de inanılmaz derecede cesur olduğunu ortaya koymuş.

1917’de *Russian Journal*’da yayımlanan bir yazıda Walter’ın “son derece cesur bir asker ve harika bir insan” olduğu belirtiliyordu. Ayrıca Rus Ordusu’nun komutanı, Walter’ın komutanına şöyle bir mektup göndermişti; “Binbaşı Smiles’in inanılmaz cesareti ve kelimelerin kifayetsiz kalacağı kahramanlığı İngiliz ordusunun yıllıklarında yer etmiştir ve benim de ona en kıymetli madalyamız olan dördüncü sınıf St. George Madalyası vermeyi talep etme şansı edinmemi sağlamıştır.” O dönemde bu, Rus askerlerine verilen en büyük kahramanlık ödülüydü.

Dürüst olmak gerekirse ben büyürken Walter gibi bir adı olan büyük büyük babamı hep biraz ciddi ya da fazla resmî biri olarak hayal ettim. Ama biraz araştırdıktan sonra aslında onun çılgın, karizmatik, normalin üzerinde cesarete sahip biri olduğunu keşfettim. Gördüğüm aile portrelerinde Walter’ın en büyük oğlum Jesse’ye benzemesi de çok hoşuma gidiyor. Her gördüğümde gülümsüyorum. Hakikaten de Walter özenilecek, büyük bir adamdı. Madalyaları bugün hâlâ evimizin duvarlarına asılı ve ben hiçbir zaman büyük büyük babamın ne kadar cesur bir adam olduğunu tam olarak anlayamayacağım.

Walter savaştan sonra daha önce çalıştığı Hindistan’a dönmüş. Orada sahibi olduğu çay tarlasında çalışan yerli işçilerle rahatça muhabbet eden, “alt” sınıfların sorunları konusunda gerçekten endişe duyan biri olarak biliniyormuş. 1930’da şövalyelik unvanı alarak Sir Walter Smiles olacaktı.

Walter ileride karısı olacak kadın Margaret’la Hindistan’dan İngiltere’ye dönen bir gemide tanışmıştı. Margaret son derece özgür, orta yaşlı bir kadındı. Sürekli briç ve polo oynardı. Güzel, girişken, aptallara katlanamayan biriydi. Bir yük gemisinin güvertesinde kart oyununun başına oturup içkisini yudumlarken en beklemediği şey muhtemelen âşık olmaktı ama Walter’la tam olarak böyle tanışmıştı. Aşk genelde böyledir; aniden hayatınıza girip her şeyi değiştirebilir.

Walter döndükten kısa süre sonra Margaret’la evlendi ve Margaret “ilerleyen” yaşına rağmen hamile kaldı. Bu onun için korkunç bir şeydi. Kırklarındaki bir kadının doğum yapması doğru değildi, en azından Margaret böyle düşünüyordu ve hamileliği sonlandırmak için elinden gelen her şeyi yaptı.

Babaannem Patsie, (kendisi o sırada Margaret’ın karnındaki çocuğu) annesinin ne yaptığını bize anlatmıştı. Hemen dışarı çıkıp hamile bir kadının yapabileceği en kötü üç şeyi yapmış; dörtına at sürmüş, yarım şişe içki içmiş ve saatlerce çok sıcak bir banyoda oturmuş.

Ama planı başarısız oldu (Tanrı’ya şükür!) ve 1921’in Nisan’ında Walter ve Margaret’ın tek çocuğu Patricia (ya da Patsie), yani anneannem dünyaya geldi.

Walter Hindistan’dan Kuzey İrlanda’ya dönerken sonunda hayalini de gerçekleştirmişti. Yıllarca County Down’da izlediği o araziye Margaret için bir ev inşa etti.

Ardından bir diplomatın keskin zekâsına sahip Walter sonunda politika dünyasına girdi ve Kuzey İrlanda, Ulster’daki North Down’ın yöneticiliğini kazandı. Burada yıllarca sadakatle çalıştı.

Ancak 30 Ocak 1953’te şartlar değişmek üzereydi. Walter Londra’daki Parlamento’dan çıkıp Ulster’a giden uçağa binmeyi planlamıştı ama o akşam Londra’ya İngiltere’nin son on yılının en kötü havalardan birini getirecek bir fırtına yaklaşıyordu. Uçuşu iptal edilmişti. Walter da Stranraer’e giden gece treninde kendine bir yer ayırttı.

Sonraki gün fırtına güçlenmeye devam ederken Walter, Kuzey İrlanda’daki Larne’a giden *Princess Victoria* adlı feribota bindi. Yolculara geminin kalkmaya uygun olduğunu söylemişlerdi. Vakit nakitti ve feribot zamanında limandan ayrıldı.

O gece olanların etkisini bugün bile Larne ve Stranraer kasabalarında görebilirsiniz. Önlenebilir kazalar, insanoğlunun aptalca doğaya meydan okuyup kaybettiği olaylar buna sebep oluyor.

Kendime not; dikkatli ol.

Walter ve Margaret'ın Donaghadee kıyılarındaki evi "Portavo Noktası" olarak bilinirdi. Sevgiyle kurulan bu ev, havanın açık olduğu günlerde uzaktaki adaların da ötesinde uzanan denizin görülebildiği bir kıyı manzarasına sahip... Eskiden olduğu gibi şimdi de büyüleyici bir yer... Ama o gece değildi.

Walter feribotun penceresinden İskoçya kıyılarının kaybolmasını ve çelikten yapılmış, gövdesi düz geminin denizde bekleyen fırtınanın ortasına düşüşünü izledi. Denizi geçmek hava kötüleştikçe daha zor hâle geldi. *Princess Victoria*, Kuzey İrlanda'daki varış noktasına birkaç mil uzaklıktayken kendini İrlanda Denizi'nin en korkunç fırtınalarından birinin ortasında bulmuştu. Başta feribot ilerleyebiliyordu ama geminin arka tarafındaki kapıların zayıflığı büyük bir felakete neden olacaktı.

Nitekim kapılar yavaşça su almaya başladı. Deniz suyu içeri girdikçe dalgalar bordayı dövmeye başlamış, gemi manevra yapma ve ilerleme yeteneğini kaybetmişti. Sintineler de çalışmakta zorlanıyordu. Şüphesiz su alan arka kapılar ve fazla sudan kurtulmayı sağlayan sistemin çalışmaması her fırtınada ölümcül bir kombinasyondur.

Denizin feribotun hakkından gelmesi çok sürmeyecekti.

Kısa süre sonra rüzgârın gücüyle dalgaların arasına itilen *Prences Victoria*, içine dolan suyun ağırlığı altında sallanmaya ve yana yatmaya başladı. Kaptan cankurtaran sandallarının indirilmesini emretti.

Bu olaydan sağ çıkan biri, daha sonra Ulster Yüksek Mahkemesi'ne Walter'ın, "Kadınlara ve çocuklara can yeleği verin!" diye haykırdığını duyduğunu söylemişti.

Fırtına ve rüzgârın gürlmesi arasında kaptan ve ekibi panik hâlindeki yolcuları sandallara bindirdi. Kimse kadınları ve çocukları ölümlerine gönderdiklerinin farkında değildi. Keza sandallar indirildiği gibi yolcular çelikten geminin gövdesiyle parçalayıcı bir güçle gelen beyaz dalgalar arasındaki “ölüm bölgesi”nde mahsur kaldı. O fırtına ve yağmurda orada mahsur kalmak ölümcüldü.

Sandallar ilerlemeye çalıştı ama dalgaların gücü altında defalarca yalpaladılar. Feribotun yanından uzaklaşamıyorlardı. Geminin tayfası sert rüzgâra ve dalgalara karşı hiçbir şey yapamıyordu. Sonunda bütün sandallar tek tek alabora oldu. Dondurucu İrlanda Denizi’nde, üstelik de Ocak ayında hayatta kalabilecekleri süre sadece birkaç dakikaydı.

Fırtına galip gelmek üzereydi. Dalgalar gemiye gitgide artan bir hızla saldırmaya başladı. Feribot doğaya karşı kaybetmek üzere olduğu bir mücadelenin içindeydi ve bunu geminin kaptanı da Walter da biliyordu.

Donaghadee cankurtaran botu *Sir Samuel Kelly*, Cumartesi günü öğlen saat 13.40 civarında azgın denize açılarak felaketin ortasındaki feribota ulaştı. Fırtına ve dalgalarla mücadele ederek 165 yolcudan sadece otuz üçünü kurtarabildiler.

Birinci Dünya Savaşı’nda pilotluk yapan Walter her zaman uçmayı deniz yoluyla gitmeye tercih etmişti. Ne zaman Dakota’dan uçakla Kuzey İrlanda’ya gelecek olsa hep en ön koltukta oturmak ister, şakayla karışık bir şekilde kaza yaparlarsa ilk ölen olmak istediğini söylerdi. Onu öldürenin uçak değil de deniz olması ironik bir durumdu.

Mümkün olduğunca yardım etmeye çalışmış, elinden gelen her şeyi yapmıştı. Feribotta bir tane bile cankurtaran sandal kalmamıştı. Walter sessizce kamarasına, beklemeye çekildi. Denizin son darbesini bekliyordu.

Bekleyişi uzun sürmedi ama ona sonsuzluk kadar uzun gelmiş olmalıydı. Walter’ın kamarasındaki pencere, suyun amansız basıncına dayanamayarak paramparça olmuştu.

Büyük büyük babam Walter, geminin kaptanı ve tayfayla yolculardan oluşan 129 kişi kısa süre sonra karanlık tarafından yutuldu.

Ölmüşlerdi.

Ulster kıyısından, Margaret ve Walter'ın Portavo Noktası'ndaki evinden sadece birkaç mil uzaktaydılar.

Margaret ve ailesi misafir odasının koya bakan penceresi önünde sahil güvenliğinin yardım için işaret fişeği atmalarını ve Donaghadee cankurtaran botu ekibinin göreve çağırılmasını izlerken yapabilecekleri tek şey korku içinde bekleyip dua etmekte.

Duaları kabul olmayacaktı.

Donaghadee cankurtaran botu, Pazar sabahı saat 07.00’de, fırtına sonrası sakin ama rahatsız edici bir havası olan denize tekrar açıldı. Etrafa dağılmış gemi parçalarının yanında on bir adam, bir kadın ve bir çocuğun cansız bedenlerine ulaşılar. Sağ kalan tek bir kişi bile yoktu. Herkes denizde kaybolmuştu.

Aynı gün hâlâ şokta olan Margaret, Donaghadee Limanı’na, rıhtımın yanına gelip getirilen cesetlerin kim olduklarını tespit etmek gibi korkunç bir görev üstlendi. Sevdiği adamın cesedi hiçbir zaman bulunamadı, Margaret bunu atlatamadı ve bir yıl sonra üzüntüden öldü.

Bangor’daki kilisede binden fazla kişinin katıldığı cenazede Down’ın papazı, Walter Smiles’in yaşadığı gibi; “iyi, cesur, bencil davranmayan, ‘Sadece kendinizi değil, başkalarının iyiliğini de düşünün,’ ilkesine uygun yaşayan bir adam olarak” öldüğünü söyleyecekti.

Yaklaşık yüzyıl önce aynı günde, Samuel Smiles *Self-Help* kitabının son sayfalarını yazmıştı. O sayfalar Kraliçe Victoria döneminde yaşayan bir İngiliz’in insanı duygulandıran kahramanlık hikâyesini anlatıyordu. Büyük büyük babam Walter’ın kaderini de düşününce bu hikâye son derece üzücü bir hâl alıyor.

Afrika kıyısında yol alan bir gemide 472 adam, 166 kadın ve çocuk vardı. Adamların çoğu kısa bir süre askerlik yapmış erlerden oluşuyordu.

Sabah saat 02.30’da, herkes uyurken gemi daha önce fark edilmeyen bir kayaya çarptı ve geminin altında bir yarık açıldı.

Batacağı belliydi. Davul sesleri askerleri üst güverteye çağırdı ve adamlar geçit törenindeymiş gibi toplandı.

Biri, “Kadınları ve çocukları kurtarın!” diye bağırdı ve alt kattan çoğu daha tam giyinmemiş zavallı kadınlar ve çocuklar getirilip ses çıkarmadan botlara bindirildi. Botlar gemiden uzaklaştıktan sonra geminin kaptanı çok düşünmeden adamlara seslendi.

“Yüzebilen herkes denize atlayıp botlara yetişmeye çalışsın.”

Ama 91. İskoç Alayı’ndan Kaptan Wright, “Hayır,” dedi. “Eğer yüzüp botlara giderseniz kadınlar suya devrilecek.” Bunu duyan cesur adamlar hareket etmeden bekledi. Kimse korkuya kapılmamış, görevinden kaçmak istememişti.

“Gemi tamamen sulara gömülene kadar adamlardan ne bir mırıltı ne de feryat yükseldi,” dedi bu kazadan canlı kurtulan Kaptan Wright. Gemiyle birlikte batan bu kahramanlar dalgaların arasında kaybolurken sevinçle havaya ateş açmış. Şan ve onur, kibar ve cesur insanlarıdır! Böyle insanların hatıraları hiçbir zaman ölmez; onlara dair anılar gibi, ölümsüzdürler.

Walter genç bir adamken kesinlikle büyükbabasının kitabını okumuştur.

Son derece üzücü...

Hakikaten de böyle insanlar hiçbir zaman ölmez; onlara dair anılar gibi, ölümsüzdürler.

Margaret'ın kızı Patsie, yani anneannem, *Princess Victoria* gemisi battığında gençliğinin baharındaydı. Medya bu olayın üzerine eğildi; kahramanlık ve fedakârlıkla dolu hikâyeler yazdılar. Bütün bu ilgi bir şekilde Patsie'nin acısını dindirdi. Hiç olmazsa bir süreliğine...

Acısından doğan medya çılgınlığı arasında Patsie kendini babasının Parlamento'da Ulster'ı temsil eden koltuğunu kazanırken buldu; "*Zarif, güzel kız kahraman babasının politik koltuğunu alıyor.*" Film senaryosu gibiydi. Ama hayat bir sinema filmi değildi. Nitekim Westminster'ın cazibesi Kuzey İrlanda'nın en genç kadın milletvekilini inanılmaz derecede yoracaktı.

Patsie büyükbabam Neville Ford'la evlendi. Yedi kardeşten biri olan Neville, iri yarı ama sevecen ve nazik biriydi. Babası York'un dekanı ve Harrow Okulu'nun müdürüydü. İnanılmaz bir sporcu olan kardeşi Richard, Eton'da bir öğrenciyken, on altı yaşına girmeden bir gün önce beklenmedik bir şekilde hayatını kaybetmiş. Neville'in diğer erkek kardeşi Christopher ise üzücü bir şekilde İkinci Dünya Savaşı sırasında Anzio'da öldürülmüş. Ama Neville hayatta kalmış ve kendini kanıtlamıştı.

Oxford'un en yakışıklı adamı seçilen Neville sadece görünüşüyle değil, inanılmaz sporculuğuyla da ön plana çıkıyordu. Üst düzey bir kriket oyuncusu olarak 1.90'ın üzerindeki boyu sayesinde altı puanlık toplar atmasıyla gazetelerde üne kavuşmuştu. Ama en çok istediği şey hayatının aşkı Patsie'yle evlenmekti.

Cheshire'in taşrasında eşiyle yaşayan bir adam olarak hayatından son derece memnundu. Wiggins Teape'de bir kâğıt imalatı işinde çalış-

maya başladı ve Patsie'yle şehrin dışında küçük bir aile kurdular. Ancak Patsie'nin bu kadar açık bir şekilde babasının izinden gitmesi Neville'ı rahatsız ediyordu. Bunun hayatlarını inanılmaz derecede değiştireceğini bilse de yine de razı olmuştu.

Ev, Westminster'ın cazibesi karısını sarhoş etmişti ama aynı şekilde Westminster'ın koridorları da zeki ve güzel Patsie'den etkilenmiyor değildi.

Neville, Cheshire'daki evlerinde sabırla bekleyip olayları izledi ama boşuna!

Kısa bir süre sonra Patsie bir parlamento üyesiyle romantik bir ilişki yaşamaya başlamıştı. Milletvekili, eğer Neville'den ayrılırsa karısından ayrılacağına dair Patsie'ye söz vermişti. Klişe, boş bir sözdü bu ama gücün kıskacı Patsie'yi sıkıca sarmıştı. Neville'den ayrılmaya karar verdi. Ancak bu yaptığından dolayı öleceği güne kadar pişmanlık duyacaktı.

Tabii ki milletvekili karısından ayrılmadı ama Patsie o noktada herkesi geride bırakmıştı ve hayat devam ediyordu. Ancak ailemiz zarar görmüşdü bile. Neville ve Patsie'nin iki genç kızının (annem Sallie ve kız kardeşi Mary Rose) bütün hayatları değişmişti. Neville içinse bu, kalp kırıklığının da ötesinde bir şeydi.

Kısa süre sonra Nigel Fisher adında başka bir politikacı Patsie'ye ilgi duymaya başladı ve Patsie onunla evlendi. Ama evliliklerinin başından beri Nigel, Patsie'ye sadık değildi. Yine de Patsie onunla evli kaldı ve sadakatsizliğine sabretti. Bunu, onu gerçekten seven tek adam Neville'i terk ettiği için, Tanrı'nın ona verdiği bir ceza olarak görüyordu.

Patsie, Sally ve Mary Rose'ü yetiştirirken pek çok başarıya da imza attı. Mesela Kuzey İrlanda'nın en başarılı yardım kuruluşlarından biri Women's Caring Trust'u kurdu ve bu kuruluş hâlâ insanları müzik, sanat ve tırmanma gibi etkinliklerle bir araya getiriyor. (Tırmanma her zaman kanımızda varmış!)

Anneannem Patsie'yi herkes çok severdi. Babasının ve büyükbabasının gösterdiği güçlü karaktere o da sahipti. Ama genç yaşında omuzlarının taşımaya başladığı o pişmanlığı hiçbir zaman geride bırakamamıştı.

Kız kardeşim Lara doğduğunda ona çok güzel ama aynı zamanda oldukça duygusal bir mektup yazmıştı. Mektup şöyle bitiyordu:

Kıymetli birer mücevher olan katıksız mutluluk anlarının tadını çıkar; beklemediğin bir anda, seni sarhoş edecek bir heyecanla gelirler.

Ama tabii ki her şeyin karanlık olduğu anlar da olacak. Belki çok sevdiğin biri incinecek ya da onu hayal kırıklığına uğratacaksın, her şey çok zor ve anlamsız gelecek. Ama bunu hiçbir zaman unutma; her şey geçer, hiçbir şey aynı kalmaz... Her yeni gün yeni bir başlangıcı beraberinde getirir ve ne kadar korkunç olursa olsun hiçbir şey tamamen ümitsiz değildir.

Şefkat hayattaki en önemli şeylerdendir ve birileri için çok şey ifade edebilir. Sevdiklerini asla incitmemeye çalış. Hepimiz hata yapıyoruz, hatta bazen bunlar çok korkunç oluyor ama asla insanları kendi bencilliğin yüzünden incitme.

Geçmişe değil, her zaman geleceğe bakmaya çalış ama geçmişin üzerini tamamen örtme; çünkü o da senin bir parçan... Seni bugün olduğun insana dönüştüren geçmişindir. Geçmişten bir şeyler öğrenmeyi de sakın ihmal etme.

Hayatının sonlarına doğru Patsie, Neville'le tekrar bir araya geldiler.

Neville artık benim gençliğimi geçirdiğim Wight Adası'ndaki evden birkaç yüz kilometre uzakta yaşıyor, Patsie de uzun yazları bizimle o evde geçiriyordu.

Birlikte yürüyüşe çıkar, denize bakan bir bankta oturlardı. Ama Neville, Patsie ona ne kadar sıcak ve iyi davranırsa davranırsın, onunla tekrar eskisi kadar yakın olamadı. Patsie onu terk ettikten sonra acı içinde bir elli yıl geçirmişti; böyle bir acıyı unutmak zor... Gençliğimde hep Patsie'nin parmaklarını Neville'nin iri parmaklarının arasına geçirişini izlerdim. Her zaman çok güzel bir sahneydi bu.

Onlardan çok önemli iki şey öğrendim; her şey görüldüğü kadar güzel değil ve gerçek aşk mücadele etmeye değer.

Hayatımın ilk yıllarında bütün okul tatillerimi Kuzey İrlanda, Donaghadee’de, büyükbabama Walter’ın yaşadığı ve çok yakınında öldüğü Portavo Noktası’nda geçirdim.

O evi çok severdim. Denizden gelen rüzgâr ve tuzlu suyun kokusu her köşesine işlemişti. Muslukları açtığımda gıcırdardı. Yataklar o kadar eski ve yüksekti ki yatağıma ancak karyolaya turmanarak yetişebilirdim.

Babamın, havanın sakin olduğu günler bizimle denize açılmaya gittiğinde sahile götürdüğü, o çok eski tahta bota taktığımız eski Yamaha motorun kokusunu; çan çiçeklerinin açtığı zamanlarda ormanda yaptığımız yürüyüşleri hatırlıyorum. Ağaçların arasında koşuşturup saklanmaktan ve babamın beni arayıp bulmasından çok hoşlanırdım. Ablam Lara’nın beni garaj yolunda kaykayın üzerinde ittiğini ve çitlere çarptığımı, anneannem Patsie’yle kızamık olduğumuzda evdekilerden uzak durmak için bahçedeki kulübede karantinaya alındığımızı ve yan yana uzandığımızı hatırlıyorum. Soğuk denizde yüzüp her sabah kahvaltıda haşlanmış yumurta yediğimi de... Kısaca o ev, doğaya ve denize olan tutkumu keşfettiğim yerdi. Ama o sırada bunun farkında değildim.

Diğer taraftan okul dönemlerini babamın politikacı olarak çalıştığı Londra’da geçirirdik. (Çocukluğunda annesi Patsie sebebiyle birinci elden politikanın tehlikeli gücüne tanık olan annemin gelecekte milletvekili olacak bir adamla evlenmesi ilginç bir ironi... Ama aslında belki o kadar da ilginç değil.)

Evlendiklerinde babam üç yıl boyunca hizmet ettiği Kraliyet Deniz Kuvvetleri Komandosundan yeni ayrılmış ve şarap ithalatçısı olarak

çalışıyormuş. Daha sonra bir süre Londra'da bir bar işletmiş. Sonunda yerel meclise girmek için seçimlere katılmış ve Londra'nın hemen güneyinde kalan Chertsey'nin parlamento temsilcisi olmuş. Hepsinden önemlisi, babamın her şeyden önce iyi bir adam olmasıydı; şefkatli, kibar, eğlenceli, sadık ve pek çok insan tarafından sevilen biriydi.

Ama çocukluğumda Londra'da geçirdiğimiz o zamanlarda hep çok yalnız hissettiğimi hatırlıyorum. Babam çok çalışıyor, eve genelde geç saatlerde geliyordu. Annem de asistanı olarak onun yanında çalışıyordu. Bense ailece geçirdiğimiz o sakin, acelemiz olmayan zamanları özlüyordum.

Şimdi dönüp bakınca anlıyorum; ailemle geçirdiğim o huzurlu zamanların hakikaten eksikliğini hissediyordum. Okulda o kadar yaramaz bir çocuk olmamın sebebi muhtemelen buydu.

Bir keresinde bir çocuğu o kadar sert ısırılmıştım ki kanatmıştım. Daha sonra öğretmenler babamı aramış ve benimle nasıl başa çıkacaklarını bilemediklerini söylemişti. Babamsa bunun üstesinden gelebileceğini söyleyip hemen okula gelmişti. Spor salonunun ortasına koyduğu bir sandalyeye oturmuş, diğer çocuklar da onun etrafında bağdaş kurarak daire şeklinde dizilmişti ve babam bana popom mosmor olana kadar vurmıştı. Sonraki gün Londra'daki kalabalık bir caddede annemin elini bırakıp kaçtım. Birkaç saat sonra polisler beni bulmuştu. Tek istediğim hakikaten ilgiydi sanırım.

Annem beni yaramazlığımdan ötürü odama kilitlemek zorunda kalırdı ama oksijensiz kalmamdan korktuğu için bir gün bir marangoz getirip kapıda hava alabileceğim delikler açtırmıştı. Bütün buluşların en büyük sebebi ihtiyaçtır derler. Ben de kısa süre sonra eğdiğim bir askıyla hava deliklerinden kapının sürgüsüne ulaşip kaçmayı başaramıştım. Doğaçlama çalışma ve ortama uyum sağlama konusunda attığım ilk adım buydu ve bu yeteneklerim bütün ömrüm boyunca işe yaradı.

Aynı zamanda bedensel aktivitelere de ilgim artıyordu. Annem beni her hafta genç jimnastikçilerin gittiği bir spor salonuna götürürdü. Spor salonunun sahibi asla unutamayacağım Bay Sturgess'tı. Dersler Westminster'daki bir blokun arkasındaki eski, tozlu, iki kapılı bir garajda yapılırdı.

Bay Sturgess sınıfı çok sert bir şekilde, eski asker disipliniyle kontrol ediyordu. Her birimizin bir sonraki görevimize başlamadan önce nerede saygı duruşuna geçmemiz gerektiğini gösteren belirli “yerleri” vardı. Bizi çok zorlardı. Sanki bizim altı yaşında çocuklar olduğumuzu unutuyor gibiydi ama biz çocuklar olarak buna bayılırdık. Bizi özel hissettirdi.

Bazıları yerden neredeyse iki metre yüksekte olan metal çubukların altında sıraya girdik ve tek tek, “Yukarı lütfen Bay Sturgess,” derdik. O da bizi kaldırırdı ve çubuğa tutunurduk. Biz asılı beklerken o diğerlerini tek tek yukarı kaldırırdı.

Kurallar basitti; bütün sıra bir avcının kilerindeki ölü sülünler gibi çubuğa asılana kadar inmek istemek yasaktı. O zaman da tek bir istek hakkımız olurdu; “İndirin lütfen Bay Sturgess.” Gelip bizi indirmeden önce düşenler utanç içinde yerlerine gönderilirdi.

Ben bu dersleri çok sevdiğimi fark etmiştim. Asılı kalan son kişi olmak için uğraşmaktan gurur duyuyordum. Annem küçücük vücudumu orada asılı, yüzümü mosmor ve son kalan kişi olmanın kararlılığıyla buruşmuş hâlde izlemeye katlanamadığını söylerdi. Diğer çocuklar birer birer düşerdi ve ben orada asılı kalan tek kişi olarak Bay Sturgess’ın bile inmem gerektiğini düşüneceği zamana kadar direnmeye çalışırdım. Daha sonra yüzümde kocaman bir gülümsemeyle yerime dönerdim.

“İndirin lütfen Bay Sturgess,” lafı ailemizde ağır fiziksel egzersizi, sert disiplini ve gözü kara kararlılığı ifade eden bir cümle oldu. Daha sonra askerî eğitimle geçirdiğim günlerde bunun bana çok yardımı olacaktı.

Yani antrenmanım oldukça iyiydi. Tırmanma, asılma, kaçma; hepsini çok sevdim.

Annem hâlâ çocukluğumda sanki Robin Hood, Harry Houdini, Yahya Peygamber ve suikastçı karışımı bir adam olacakmışım gibi görüdüğümü söyler.

Bu, benim için büyük bir iltifattı.

O dönemde en sevdiğim zamanlar Salı günleri, okuldan sonraydı. Akşamları anneannem Patsie'nin dairesine gidip çay içer ve geceyi orada geçirirdim.

O evin *Silk Cut* sigara, pişmiş fasulye ve anneannemin çayın yanında yemem için pişirdiği balık kroketlerin kokusunun karışımından oluşan bir aroması olduğunu hatırlıyorum. Ama bu kokuyu çok severdim. Sürekli evimi özlemediğim tek yerdi burası.

Annemle babam evde olmadığında geceyi tanımadığım yaşlı bir teyzenin yanında geçirmeye gönderilirdim. O da beni tanıyormuş gibi görünmezdi. (Muhtemelen sevecen bir komşu veya tanıdığımızdı, en azından ben öyle umuyorum.) Oradan nefret ederdim. O tanımadığım yatakta uzanırken elimde tuttuğum, içinde annemle babamın bir fotoğrafı olan deri çerçevenin kokusunu hatırlıyorum. Onların yakında geri geleceklerini anlayamayacak kadar küçüktüm.

Ama bu bana başka önemli bir ders verdi; *çocuklarınız gitmenizi istemiyorsa onları terk etmeyin*. Hayat ve onların çocuklukları çok kısa ve kırılğan...

Bütün bu süre zarfında ve geliştığım gençlik yıllarında hep yaslanabildiğim kişi kız kardeşim Lara'ydı. Annem ondan sonra üç düşük yapmıştı ve sekiz yıl sonra bir daha çocuğu olmayacağına inanıyordu ama sonunda hamile kalmıştı. Bana dediğine göre düşük yapmamak için dokuz ay boyunca yataktan çıkmamış.

İşe yaramış, annem beni kurtarmıştı.

Sonunda artık doğduğum için gerçekten sevinmiş olmalı. Lara'nın da kıymetli bir küçük kardeşi ya da daha çok kendi bebeği olmuştu. Böylece Lara bana bakan kişi oldu ve ben de bu yüzden ona çok bağlandım.

Annem çalışan bir anne olarak babama meclisle ilgili işlerinde ve diğer konularda yardım ediyordu, o yüzden Lara annem gibi oldu. Bebekliğimden yaklaşık beş yaşına kadar bütün akşam yemeklerimi bana o yedirdi. Altımı o değiştirdi. Bana konuşmayı, sonra da yürümeyi öğretti. (Tabii ki o kadar üzerime düştüğü için yürümeyi inanılmaz derecede erken öğrendim.) Giyinmeyi ve dişlerimi fırçalamayı da... Bana hep kendisinin yapmaya korktuğu ya da sadece ona ilginç gelen şeyleri de yaptırırdı, mesela çiğ domuz pastırması yemek ya da frenleri olmayan bir üç tekerlekli bisikletle yokuş aşağı gitmek. Ben hayal edebileceği en iyi oyuncak bebek olan erkek kardeşim.

Bu yüzden hep çok yakın olduk. Lara'nın gözünde ben hâlâ onun küçük kardeşiyim ve onu bu yüzden seviyorum. Ama (bu gerçekten büyük bir "ama") Lara'yla birlikte büyürken bir an bile huzur yoktu. İlk günden, hastanenin yeni doğan servisine getirildiğim andan itibaren, beni herkese gösterip hava atmışlardı; kız kardeşimin yeni "oyuncağı" olmuşum ve bu hiç değişmedi. Şimdi bunlara gülüyorum ama hayatımın sonraki dönemlerinde dağların ve denizin getirdiği yalnızlığı ve huzuru büyük bir aşkla aramamın sebebinin bu olduğundan eminim. Birilerine bir gösteri sunmak zorunda olmak istemiyordum. Sadece büyüyebileceğim bir yer arıyor ve bütün bu çılgınlığın içinde kendimi bulmak istiyordum.

Bu vahşi doğa sevdasının nereden geldiğini anlamak zaman aldı ama aslında bunun sebebi muhtemelen Kuzey İrlanda'nın kıyılarında babamla yakın oluşum ve sevgi dolu ama patronluk taslayan bir abladan kaçma arzusuuydu. (Tanrı onu bağışlasın!)

Bugün Lara'yla bu konu hakkında konuşup gülebiliyoruz ve her zaman hâlâ en yakın müttefikim ve dostum olarak kalıyor ama o her zaman dışadönük, sahnede olmak ya da bir gündüz programındaki koltuklardan birinde oturmak isterken ben ailem ve arkadaşlarımla sakince vakit geçirmek istiyorum. Kısacası, Lara ünlü biri olmada benden çok daha iyi olurdu. Kendisi bunu iyi özetliyor bence: